

UIT DE PRACTYK

EENIGE GEVALLEN VAN OSTEOMYELITIS VAN DE BOVENKAAK, NIET UITGAANDE VAN HET TANDENSTELSEL

DOOR

Dr. J. R. JANSMA

In begin Februari 1942 werd een 41-jarige mannelijke patiënt met een zwelling aan het palatum achter de 2de bovenincisief door zijn huisarts naar den chirurg verwezen, die hem, na een röntgen-photo (zie foto 1) gemaakt te hebben, met de diagnose tandwortelcyste aan de 2de rechter bovenincisief naar mij doorzond met de vraag of door wortelpuntresectie deze tand nog te redden was.

Bij dezen patiënt vond ik een geringe zwelling van het palatum, $\frac{3}{4}$ cm achter de 2de incisief beginnend, met een doorsnede van 1 cm, verder een fistel labiaal tusschen 1e en 2de incisief. Bij druk op de tumor stroomde pus uit de fistel; tevens was een beendefect in het palatum te voelen.

Aan de bovenfronttanden waren geen caviteiten of verkleuringen, I₂s.d. gaf een iets doffe percussie en was eenigszins bewegelijk.

Hoewel een trauma aan I₂s.d. werd ontkend, leek het geval toch duidelijk een chronische periodontitis, uitgaande van de apex van I₂s.d.; voor een cyste leek me de rand van de schaduw op het röntgen-negatief niet scherp genoeg begrensd; ook een verhooging van den rechter neusbodem ontbrak.

I₂s.d. bleek echter te reageeren op koude van een met chlooraethyl gedrenkt watje, ook op de faradische stroom, evenals de overige fronttanden.

Van parodontose was hier geen sprake, infectie uitgaande van een pocket was dus niet aanwezig.

De nauwkeurige anamnese bracht meerdere helderheid.

In Juli 1941 kreeg patiënt een acute pijnlijke zwelling aan het palatum achter I₂s.d.; na een dag of vier incideerde de huisarts, waarbij pus verscheen. Patiënt had sedert dien steeds het gevoel, dat er iets niet in orde was; de zwelling verdween niet geheel en er bleef een kleine fistel met geringe afscheiding van „zout” vocht. Na eenige maanden werd een kleine beensequester afgestoten. Omstreeks Kerstmis werd de zwelling weer grooter zonder pijn. Begin Februari nam de pijn weer toe en verwees de huisarts patiënt naar den chirurg. Juist voor hij daar verscheen rad de labiale fistel op.

Tenslotte bleek bij navragen, dat patiënt kort voor zijn mondafwijking een flinke infectie aan den rechter wijsvinger had gehad. Niet onmogelijk is, dat van hieruit langs haematogenen weg de kaakosteomyelitis was ontstaan.

De therapie was natuurlijk eenvoudig, het uitkrabben van den haard na opklappen van een lap uit het palatum-slijmvlies, waarbij veel granulaties werden verwijderd. In de hazelnootgrote holte was de wortel van $I_{2s.d.}$ te voelen: (Dr. S c h e p e l).

De vitaliteit van den tand bleek 3 dagen na den ingreep nog aanwezig, een

foto 1

foto 2

Foto Archief T. v. T.

week later reageerde de pulpa niet meer op faradischen stroom en koude, nadat de tand eenige dagen zeer gevoelig voor koude lucht was geweest.

Een 2de geval nam ik eenige weken geleden waar bij een 65-jarige dame. Acht maanden geleden kreeg zij een zwelling aan het palatum, die doorbrak en sedert dien geen last meer veroorzaakte. De X-photo (zie foto 2) toonde een duidelijken haard tusschen beide 1e incisieven, waarin echter nieuwe beenvorming plaats had. De vier boven fronttanden waren vitaal. Een oorzaak voor het optreden van deze osteomyelitis kon ik niet ontdekken.

Een 3de geval nam ik 18 jaar geleden waar bij een toen 42-jarigen mannelijken patiënt. Er trad een acute zwelling op tusschen beide 1e incisieven boven, het absces brak daar labiaal door. Beide 1e incisieven waren vitaal, op de X-photo (momenteel onvindbaar) was een haard te zien tusschen beide boven incisieven en aan de apex van $I_{2s.d.}$, waarvan de pulpa niet vitaal was. Uitkrabben van den haard bracht genezing, de nu zestigjarige patiënt is nog steeds in het bezit van zijn fronttanden. Of de oorzaak hier te zoeken was in de apicale afwijking van $I_{2s.d.}$, die kort te voren acute klachten gaf, is natuurlijk mogelijk, maar niet zeker.

Meerdere gevallen herinner ik me niet; in de in mijn bezit zijnde literatuur kan ik niets over dit onderwerp vinden, zoodat ik ook niet kan nagaan of het gebied der tusschenkaak een praedilectieplaats is voor dergelijke afwijkingen of dat hier het toeval een rol speelde.